

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Görev Sürecinde Yaşadıkları Eğitimsel Sorunlar Ve Çözüm Önerileri*

Filiz ZAYİMOĞLU ÖZTÜRK**

Niyazi KAYA***

Emel DURMAZ****

Öz

Bu araştırmada Türkiye genelinde MEB'e bağlı okullarda görev yapmakta olan okul öncesi öğretmenlerinin görevleri sürecinde okul yöneticileri, zümre öğretmenleri ve branş öğretmenleriyle karşılaştıkları sorunlar ve bu sorunlara yönelik geliştirdikleri çözüm önerileri incelenmiştir. Araştırma, tarama modelindedir. Veriler nitel araştırma yöntemi kullanılarak toplanmıştır. Veri toplama aracı olarak görüşme formu kullanılmış, elde edilen veriler temalar altında birleştirilerek yüzde (%) ve frekans (f) dağılımları incelenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu 2012-2013 eğitim-öğretim yılında MEB tarafından okul öncesi öğretmenlerine yönelik olarak düzenlenmiş bir hizmet içi eğitim faaliyetindeki katılımcılar oluşturmaktadır. Hizmet içi eğitim faaliyetine 50 farklı ilde görev yapan toplam 208 okul öncesi öğretmeni katılmış ve tüm katılımcılar çalışma grubuna dahil edilmiştir. Okul öncesi eğitimde karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri ile ilgili olarak gerek alan yazında gerekse yapılan araştırmalarda karşılaşılan sorunlar hakkında 208 okul öncesi öğretmenin katılımıyla yürütülen bu çalışmada öğretmenlerin sorunlara ilişkin çözüm ve önerileriyle önemli sonuçlara ulaşılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, katılımcıların karşılaştığı sorunlar arasında, öğretmenlerin %55.8'inin okul yönetimi ile sorun yaşamadıkları, %38.5'inin ise sorun yaşadıklarını belirttikleri, öğretmenlerin okul yönetimi ile yaşadıkları en önemli sorunlar arasında, okul yönetiminin okul öncesi eğitim programından yeterince haberdar olmamaları (%26.6) ve yönetimin istek/temennilere ilgisiz olmaları (%19.1) ve katılımcıların zümre arkadaşlarıyla yaşadıkları en sık sorun "Aynı sınıfta kullanılması (%25.5)", ikinci sık sorun da "Ortak bir plan olmadığından rekabet ortamı olması, kıskançlık (%21.6)" olarak yer almaktadır. Bu sorunların giderilmesine yönelik çözüm önerileri arasında ise; İl milli eğitim müdürlüklerinin okul öncesi öğretmenlerinin karşılaştıkları bu sorunlarla ilgili önlemler alması ve okul müdürlerinin okul öncesi öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerilerini dikkate alan bir yönetim anlayışı benimsemesi yer almaktadır.

Anahtar kelimeler: Okul öncesi öğretmenleri, sorunlar, çözüm önerileri.

* Bu çalışma 25-27 Eylül 2014 tarihinde Uluslararası Okul Öncesi Eğitimi Kongresinde sözlü bildiri olarak sunulmuştur

** Yrd. Doç. Dr., Ordu Üniversitesi Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, filizzayimogluozturk@odu.edu.tr

*** Dr., Milli Eğitim Bakanlığı Merkez Teşkilatı, Temel Eğitim Genel Müdürlüğü, niyakaya@gmail.com

**** Araş. Gör., Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, Okul Öncesi Eğitimi Anabilim dalı, emeldrmz@hotmail.com

Educational Problems Encountered By Pre-school Teachers And Solution Offers

Abstract

In this study, it has been examined that the problems pre-school teachers encounter with the school administrators, pre-school teachers and branch teachers during their work and the solution offers offered by the teachers who work in schools under the Ministry of Education in Turkey. The research is a survey model. The data were collected by using qualitative research methods. An interview form was used as a data collection tool, the data obtained were investigated under themes by the percentage (%) and frequency (f) distribution. The study group of the research consists of the teachers who attend the in-service training which was organized by the Ministry of Education for the pre-school teachers in 2012-2013 academic year in a form of service training activities. A total of 208 pre-school teachers participated in-service training in 50 different cities and all participants were included in the study group. With help of both in the literature and in the conducted researches, significant results and solutions to teachers' problems was found in this study, which was conducted with the participation of 208 pre-school teachers. According to the survey results, among the problems faced by participants, 55.8% of the teachers are not having problems with the school administration while 38.5% of teachers are having problems with the school administration; among the most important problems they face with the school management, school management are not aware enough of the pre-school curriculum (% 26.6) and management's disinterestedness to the requests / wishes (%19.1%) and the most common problems experienced with same branch teachers of the participants' "using the same classroom" (%25.5), the second most common problem is that "partners have a plan to have competition and jealousy" (%21.6). Among the solutions in order to overcome these problems; the province director of education should take precautions about the problems teachers face and to adopt a management approach that takes into account the proposals of the pre-school teachers face and take measures relating to pre-school teachers problems and the solution offers.

Key Words: Pre-School teachers, problems, solution offers.

Giriş

Eğitim en genel anlamda bireyin kendi yaşantısı yoluyla istendik yönde davranış oluşturma süreci olarak tanımlanmaktadır (Aral, Kandır ve Canyaşar, 2000; Ertürk, 1972; Turgut, 1992). İnsan var olan potansiyelin en üst sınırlarına kadar geliştirilebilmesi ancak çok erken yıllarda sağlanabilecek eğitimlerle mümkündür (Şahin,2005). Eğitimin formal temelini okulöncesi eğitim oluşturmaktadır (Akman, 2003; Alisinanoğlu ve Ulutaş, 2003; Şahin, 1998).

Çeşitli kaynaklarda farklı şekillerde tanımlanan okul öncesi eğitimi; Akman, Baydemir, Akyol, Arslan ve Kükütçü (2011) insan hayatının diğer dönemlerinin de temelini oluşturan bir dönem olduğunu belirtilirken; On Dördüncü Milli Eğitim Şurası'nda "0-77 ay grubundaki çocukların gelişim düzeylerine ve bireysel özelliklerine uygun, zengin uyarıcı ve çevre imkânları sağlayan, onların bedensel, zihinsel, duygusal ve sosyal yönden gelişmelerini destekleyen, onları toplumun kültürel değerleri doğrultusunda en iyi biçimde yönlendiren ve ilköğretime hazırlayan, temel eğitim bütünlüğü içerisinde yer alan bir eğitim süreci" olarak tanımlanmıştır. Kandır (1999), Öktem (1986), Poyraz (2003) ile Turaşlı (2007)'ya göre doğumdan ilkokulun başlangıcına kadar olan bu yaş, çocukların bireysel özelliklerine, gelişimsel düzeylerine, ihtiyaçlarına, yeteneklerine ve ilgilerine uygun zengin uyarıcı çevre imkânları sağlayan, onları toplumun kültürel değerleri ve özellikleri doğrultusunda yönlendiren en kritik eğitim sürecidir. Okulöncesi dönem, çocuğun çevresini araştırıp tanımaya çalıştığı, çevresiyle iletişim kurmaya istekli, meraklı, hayal gücünün kuvvetli ve sorgulayıcı olduğu, kişiliğin temellerinin atıldığı dönemdir. Bu dönem bedensel, psikomotor, sosyal-duygusal, zihinsel ve dil gelişimlerinin büyük ölçüde tamamlandığı, ailelerde ve kurumlarda verilen kişiliğin şekillendiği gelişim ve eğitim süreci olarak tanımlanabilir (Altay, İra, Bozcan ve Yenal, 2011; Oğuzkan ve Oral, 1997; Oktay, 1985).

Özellikle 20. yüzyılın son çeyreğinde hemen her ülkede giderek daha fazla önem kazanan ve yaygınlaşan "erken çocukluk çağı" diye de adlandırılan okul öncesi eğitimin önemini daha iyi kavrayabilmek için yapılan çeşitli araştırma bulgularından kimileri ana çizgileriyle şöyle açıklanabilir: okul öncesi dönemde verilen eğitimin çocuğun gelişiminin ön planda olması gerektiği ve geleceğine yön verdiği, çocukluk yıllarında kazanılan davranışların büyük bir kısmının, yetişkinlikte bireyin kişilik yapısını, tavır, alışkanlık, inanç ve değer yargılarının büyük bir bölümünü biçimlendirdiği, ailelerin okulöncesi eğitim konusunda bilgilendiği ortaya çıkmıştır (Başal, 2005; Çakar ve Üstün, 2006; Demiriz, Karadağ ve Ulutaş, 2003; Denizel Güğven ve Cevher, 2005; Durmuş Çelebi ve Akkaya, 2011; Düşek, 2008; Gedikoğlu, 2005; Oktay, 1999; Güler ve Bıkmaz, 2002; Şıvgın, 2005; Vural, 2006; Taner Derman ve Başal, 2010; Tuğrul, 2005).

Türkiye'de 1973 yılında çıkarılan 1739 Sayılı “Milli Eğitim Temel Yasası”nda okul öncesi eğitimin amaçları, Türk Milli Eğitimimin genel amaçları ve ilkelerine uygun olarak şöyle belirlenmiştir: Çocukların milli, manevi, ahlaki, kültürel ve insani değerlere bağlılığının gelişmesine yardımcı olmak; çocukların bedensel, zihinsel, duygusal ve sosyal yönden gelişmelerini temel alışkanlıkları kazanmalarını sağlamak; sosyo-ekonomik şartları elverişsiz çevre ve ailelerden gelen çocuklar için ortak bir yetiştirme ortamı hazırlamak; çocukların Türkçeyi doğru ve güzel konuşmalarını sağlamaktır. Bu amaçların yanında okul öncesi eğitimin evrensel amaçları olarak sayılabilecek amaçlar, Dünya Uluslararası Okul Öncesi Eğitim Örgütü (OMEP) eski başkanlarından eğitimci Mialaret (1977) tarafından toplumsal, eğitimsel ve gelişimsel olmak üzere üç başlık altında açıklanmaktadır. Toplumsal amaçlar; çalışan annelere destek olmak, her çocuğun bireysel farklılıklarını göz önüne alarak onların sosyal, zihinsel, duygusal, fiziksel, cinsel vb. gelişim aşamalarında geleneksel eğitimin boşluklarını telafi etmektir. Eğitici amaçlar; çocuğun duygularını eğitmek ve çevresiyle iletişimi sağlayarak çocuğun duyarlı davranışlarını geliştirmektir. Gelişimsel amaçlar; çocuğun doğal gelişimi temel alınarak, kendi vücudunu kontrol etme, kendi denetimini bağımsız olarak gerçekleştirme, konuşma, öğrenme, dil vb. becerilerin gelişimini sağlamaktır (Baran, Yılmaz ve Yıldırım, 2007; Poyraz, 2003).

Fiziksel koşullar, eğitim programı ve materyaller bakımından iyi hazırlanmış bir okul öncesi eğitim kurumunda çocuk, arkadaş ilişkileri kurmayı, birlikte çalışmayı, işbirliğini, sorumluluk almayı ve sorumluluklarını yerine getirmeyi öğrenir, becerilerini geliştirir. İnsandaki potansiyeli geliştirilebilmek ancak çok erken yıllarda sağlanabilecek imkânlarla mümkündür (Şahin,2005).

Günümüzde; çocukların daralan oyun alanları, sınırlanan hareketleri ve arkadaşlarıyla birlikte olma imkânlarının azalması, ailelerin çocuğun erken eğitimi konusunda giderek bilinçlenmeleri, annenin çalışmasına bağlı olmadan okul öncesi eğitime olan talebi artırmıştır (Oktay, 2002).

Annenin çalışmadığı ailelerde; genellikle anneler ya da yetişkinler geçirdikleri eğitim tecrübelerine dayanarak çocuklarını yetiştirmektedir ve verilen bu eğitim günümüz koşullarında yetersiz kalmaktadır (Ural, 1986). Günümüz şartlarında okul öncesi dönemdeki çocukların değişen gereksinimleri, ailede annenin de çalışmaya başlaması, okul öncesi eğitime olan ihtiyacı arttırmaktadır (Dilek ve Duman, 2014). Bu nedenle, okul öncesi eğitimin niceliği ile birlikte niteliğinin de artırılarak yaygınlaştırılması gerekmektedir.

Eğitimin ve bireyin niteliği büyük ölçüde öğretmenin niteliğinin bir yansımasıdır (Açıkgöz, 2003; Adıgüzel, 2008; Aydın, 2004; Binbaşıoğlu,

1995; Demir ve amlı, 2011; Erçetin ve zdemir, 2004). Bu bağlamda öğretmenlik mesleği; eğitimle ilişkili sosyal, kültürel, ekonomik, bilimsel ve teknolojik boyutların olduğu, mesleki formasyonu gerektiren, profesyonel statüde bir uğraşı alanı olarak tanımlanmaktadır (Hacıoğlu ve Alkan, 1997). Uzun ve Elma (2012)'ye göre ğretmen aynı zamanda velilere de model olarak onların niteliğini de etkilemektedir. İçinde bulunduğumuz çağın gerekliliği olan değişim ve gelişim; müfredat programını, ara gereçlerin özelliklerini, fiziksel evre koşullarını olumlu bir şekilde etkileyebilir. Öğretmen olmadan öğrenciden beklenen niteliğin ortaya konması pek mümkün değildir (Karaca ve Aral, 2011).

Okulöncesi eğitimin temelinde de öğrenciden sonra en önemli öğe öğretmendir (Koçer,1983). Okulöncesi eğitim döneminde, ocuk ilk kez aileden ayrılacağı için ğretmen çocuğun okula uyum sağlamasında, ilkokul deneyimlerinin olumlu olmasında önemli rol oynar (Akman, Akyol, Arslan, Baydemir ve Kkrt, 2011; Denizel Gğven ve Cevher, 2005; ktem, 1986). Okutan (2003)'a göre okul öncesi eğitim yaşantılarının; kaliteli meknlerde, çocukların gelişimlerine, ilgi ve ihtiyaçlarına cevap verebilen etkili programlarla sağlanması nitelikli öğretmenlerle mümkündür. Bundan dolayı okul öncesi ğretmenlerinin iş verimlerinde niteliğin arttırılması; çalışma koşullarının düzenlenmesine ve sorunlarının ortaya koyulup etkili bir şekilde üzülmesine bağlıdır.

Ayrıca okul personeli ile okulun dış çevresi arasındaki ilişkilerin (aile, vb.) ve yönetici ğretmen, ğretmen-ğretmen ilişkileri gibi okulun i çevresindeki ilişkilerin okulların eğitim kalitesini büyük lde etkilemediği bilinmektedir (Çinkır ve etin, 2010).

Temel öğelerinin insan olmasından dolayı eğitim kurumlarında sorunların yaşanması doğal karşılanmalıdır. Eğitim kurumlarında, kişiler arası çatışma durumları, birey ile üstleri, birey ile astları ve birey ile meslektaşları (denk olan kişiler) arasında yaşanmaktadır. Okullarda iletişim problemleri, örgütsel yapı, kişilik ve insan faktörleri, işbölümü, çalışanlar arasındaki statü, amaç, değer ya da algı farklılıklarından kaynaklı çatışmalar ya da sınırlı kaynaklar gibi etkenler çatışma durumlarına sebep olabilmektedir. Bu sorunların en aza indirilebilmesi için asıl yapılması gereken; sorunların kaynağını tespit ederek, önüne geçebilmektir. Eğitim kurumlarında herkesin sorunların üzümünde ortak hareket edebilmesi sorunların üzümünde çok önemli bir etkiye sahiptir (Bursalioğlu, 2008; Demir ve Arı, 2013; Mirzeoğlu, 2005; şimşek, Akgemici ve elik, 2001; Yapıcı ve Yapıcı, 2003; Zembat, 2012).

Halavuk (2013:2)'a göre okul öncesi eğitim kurumlarının genel sorunları ile ilgili olarak Türkiye'de yapılan araştırmalar incelendiğinde, çalışmaların;

program, çalışan, denetim, yönetim ve yöneticiler, fiziksel koşullar, bütçe hizmetleri gibi konularda yoğunlaştıkları ve bu konuların yönetici, öğretmen ve müfettişlerin bakış açılarından yola çıkılarak ele alındığı görülmektedir.

Dikici Sığırtmaç ve diğerleri tarafından yapılan araştırmada elde edilen bulgulara göre, “Okulöncesi öğretmenlerin karşılaştıkları bir diğer sorun ise fiziksel alt yapı yetersizliği olarak ortaya çıkmıştır. Materyal yetersizliği ve sınıfın büyüklüğü bu sorunların başında gelmektedir” (2011: 217).

Okulöncesi öğretmenlerin karşılaştıkları sorunlarla ilgili yapılan araştırmalar, öğretmenlerin okul içi ve sınıf içi faaliyetleri planlamada okul idaresinin engelleriyle karşılaştıklarını, programın yeterli içeriğe sahip olmadığını ve üzerinde değişiklik yapılamadığını, ayrıca yeni plan yapma konusunda okul öncesi öğretmenlerinin yeterince bilgi sahibi olmadıklarını, öğretmen üzerinde veli ve toplum baskısı olduğunu, öğretmenin katkı ve çabalarının veli ve toplum tarafından yeterince desteklenmediğini, okulöncesi öğretmenlik mesleğinin toplum içindeki saygınlığı gibi konularda yoğunlaştığını ortaya koymaktadır (Akyüz, 2008; Aydın, 2009; Celep, 2004; Çelikten, Şanal ve Yeni, 2005; Gedikoğlu, 2005; Gündüz, 2000; Kök vd, 2007; Özbek, Kahyaoğlu ve Özgen, 2007; Sünbül, 2005; Tekişik, 1986; 2005Yazıcı, 2009; Yılmaz, 2005).

Yukarıdaki bilgiler ışığında bu çalışmanın temel amacı; okul öncesi öğretmenlerinin görüşleri çerçevesinde, ülkemiz genelinde okul öncesi öğretmenlerinin mesleklerini icra ederken karşılaştıkları sorunları ve bu sorunların çözümüne ilişkin kendi çözüm yollarını ortaya koymaktır.

Bu nedenle bu araştırmada, “Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı okullarda çalışmakta olan okul öncesi öğretmenlerinin mesleklerini icra ederken okul yönetimi/zümre öğretmenleri/ branş öğretmenleri ve veliler ile yaşadıkları sorunlar ve bu sorunlara yönelik öne sürdükleri çözüm önerileri nelerdir?” sorusu temel problem olarak ele alınmıştır.

Bu temel problem doğrultusunda, aşağıda belirtilen alt problemlere yanıt aranmıştır:

1.Okulöncesi öğretmenlerinin okul yönetimi/zümre öğretmenleri/ branş öğretmenleri ve veliler ile yaşadıkları sorunlar nelerdir?

2.Okul öncesi öğretmenlerinin yaşadıkları sorunlara ilişkin geliştirdikleri çözüm önerileri nelerdir?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma tarama modelinde bir araştırma olarak düzenlenmiştir. Yani araştırmada öğretmenlerin en çok rahatsız oldukları sorunlar araştırmacı tarafından geliştirilen bir ölçme aracı yardımıyla var olduğu şekliyle ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılması sebebiyle evren tespit edilmemiş, örnekleme de araştırmaya dahil olan tüm katılımcılar dâhil edilmiştir.

Araştırmanın çalışma grubunu 2012-2013 eğitim-öğretim yılında MEB tarafından okul öncesi öğretmenlerine yönelik olarak düzenlenmiş bir hizmet içi eğitim faaliyetindeki katılımcılar oluşturmaktadır. Hizmet içi eğitim faaliyetine katılan toplam 208 okul öncesi öğretmeni çalışma grubuna dahil edilmiştir. Araştırma, çalışma grubuyla hizmet içi eğitim kapsamında uygulandığı için araştırmacı katılımcılara daha kolay ulaşabilmiştir. Aşağıda araştırmaya katılan katılımcıların özelliklerine maddeler halinde tek tek yer verilmiştir.

Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin cinsiyetlere göre dağılımı tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1: Araştırmaya Katılan Okul Öncesi Öğretmenlerin Cinsiyete Göre Dağılımı

		f	%
Cinsiyet	Kadın	203	97.6
	Erkek	5	2.4
	Toplam	208	100

Çalışmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin cinsiyet dağılımları incelendiğinde; %97.6'sının kadın, %2.4'lük küçük bir kesimin ise erkek olduğu görülmektedir. Tablo 1'den anlaşılacağı üzere, rastgele seçilmiş bu örneklemede, katılımcıların büyük bir çoğunluğunun kadınlardan oluşması okul öncesi öğretmenliğinin daha çok kadınlar tarafından tercih edilen bir meslek olduğunu ortaya koymaktadır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin yaş gruplarına göre dağılımı tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2: Araştırmaya Katılan Okul Öncesi Öğretmenlerin Yaşlarına Göre Dağılımı

		f	%
Yaş	25 yaş ve altı	54	26.0
	26-30	72	34.6
	31-35	44	21.2
	36 ve üzeri	37	17.8
	Cevapsız	1	0.5
	Toplam	208	100

Tablo 2'ye göre çalışmaya katılan okul öncesi öğretmenlerin yaşlarına göre dağılımlarının 26-30 yaş aralığı (%34.6) üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Bu oranı %26'lık oranla 25 yaş ve altı, %21.2'lik oranla ise 31-35 yaş grubu öğretmenleri takip etmektedir. Bu verilere göre, katılımcıların çoğunun genç öğretmenlerden oluştuğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin görev yaptıkları illere göre dağılımı tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3: Araştırmaya Katılan Okul Öncesi Öğretmenlerin Görev Yaptıkları İllere Göre Dağılımı

Sıra	İller	f	%	Sıra	İller	f	%
1	Adana	3	1.4	27	İzmir	5	2.4
2	Adıyaman	2	1.0	28	Kahramanmaraş	2	1.0
3	Afyon	3	1.4	29	Kars	3	1.4
4	Aksaray	1	0.5	30	Kastamonu	5	2.4
5	Amasya	1	0.5	31	Kayseri	7	3.4
6	Ankara	4	1.9	32	Kırklareli	2	1.0
7	Antalya	5	2.4	33	Kocaeli	4	1.9
8	Aydın	7	3.4	34	Konya	1	0.5
9	Balıkesir	4	1.9	35	Kilis	2	1.0
10	Batman	1	0.5	36	Malatya	4	1.9
11	Bolu	5	2.4	37	Manisa	1	0.5
12	Bursa	6	2.9	38	Ordu	7	3.4
13	Bingöl	4	1.9	39	Osmaniye	5	2.4
14	Bitlis	4	1.9	40	Sakarya	7	3.4
15	Çankırı	3	1.4	41	Samsun	7	3.4
16	Çorum	7	3.4	42	Sinop	1	0.5
17	Düzce	3	1.4	43	Siirt	6	2.9
18	Diyarbakır	4	1.9	44	Tekirdağ	6	2.9
19	Edirne	3	1.4	45	Şanlıurfa	5	2.4
20	Elazığ	2	1.0	46	Şırnak	5	2.4
21	Erzincan	3	1.4	47	Tokat	3	1.4
22	Eskişehir	7	3.4	48	Trabzon	1	0.5
23	Gaziantep	2	1.0	49	Van	1	0.5
24	Gümüşhane	3	1.4	50	Zonguldak	2	1.0
25	Iğdır	3	1.4	-	CEVAPSIZ	2	1.0
26	İstanbul	24	11.5	-	TOPLAM	208	100

Tablo 3'te yer alan çalışmaya katılan okul öncesi öğretmenlerin görev yaptıkları illere göre dağılımı incelendiğinde, katılımcıların Türkiye'nin çeşitli bölgelerinde görev yaptıkları ve en fazla katılımcının ise İstanbul ilinde görev yaptığı dikkat çekmektedir. Genel anlamda değerlendirildiğinde ise ülkemizin 81 ilinden toplamda 50 ilin çalışma kapsamında temsil edilmesi Türkiye örneklemini oluşturması bakımından önemli görülmektedir.

Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin hizmet yılına göre dağılımı tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4: Araştırmaya Katılan Okul Öncesi Öğretmenlerin Hizmet Yıllarına Göre Dağılımı

		f	%
Öğretmenlikteki Hizmet Yılı	5 yıl ve altı	116	55.8
	6-10	47	22.6
	11 yıl ve üzeri	42	20.2
	Cevapsız	3	1.4
	Toplam	208	100

Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin hizmet yıllarına göre dağılımı incelendiğinde, %55.8'lik oranla 5 yıl ve daha az, %22.6'lık oranla 6-10 yıl, %20.2'lik oranla ise 11 yıl ve üzeri yıldır öğretmenlik mesleğini yaptıkları görülmektedir. Bu veriler, katılımcıların meslekte henüz yeni olduklarını ve meslek heyecanı ile idealist fikirlerini ortaya koyma anlamında uygun bir dönemde olduklarını göstermektedir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin görev yaptıkları okul türlerine göre dağılımı tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5: Araştırmaya Katılan Okul Öncesi Öğretmenlerin Okul Türlerine Göre Dağılımı

		f	%
Görevli Olunan Okul Türü	İlköğretim	181	87.0
	Bağımsız Anaokulu	22	10.6
	Meslek Lisesi	2	1.0
	Cevapsız	2	1.0
	Genel Lise	1	0.5
	Toplam	208	100

Çalışmaya katılan öğretmenlerin görevli oldukları okul türleri dağılımı tablo 5'te yer almaktadır. Tablo incelendiğinde öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun ilköğretimde (%87.0) görev yaptıkları görülmektedir. Katılımcıların %10.6'lık bölümü, Bağımsız Anaokullarında görev aldıklarını belirtmişlerdir. Aynı zamanda çalışmaya katılan 2 öğretmen Meslek Lisesinde, 1 öğretmen ise Genel Lisede görev aldığını belirtmiştir. Bu verilerden hareketle okul öncesi eğitim veren kurumların büyük çoğunluğunun müstakil olmak yerine hala ilköğretim kurumları bünyesinde yer aldığı görülmektedir.

Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerin en son tamamladıkları eğitim derecesine göre dağılımı tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6: Araştırmaya Katılan Okul Öncesi Öğretmenlerin Eğitim Derecesine Göre Dağılımı

		f	%
En Son Alınan Akademik Derece	Eğitim Fakültesi	131	63.0
	Eğitim Enstitüsü/Lisans Tamamlama	47	22.6
	Ön Lisans Mezunu	14	6.7
	Cevapsız	9	4.3
	Yüksek Lisans	7	3.4
	Toplam	208	100

Tablo 6'da çalışmaya katılan okul öncesi öğretmenlerin en son tamamladıkları eğitim dereceleri yer almaktadır. Bu verilere göre okul öncesi öğretmenlerinin büyük çoğunluğunun yani %63'lük kesimin en son Eğitim Fakültesini tamamladıkları ve bu oranı %22.6 ile Eğitim Enstitüsü/Lisans Tamamlama derecesinin takip ettiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerin mezun oldukları okul türüne göre dağılımı tablo 7'de gösterilmiştir.

Tablo 7: Araştırmaya Katılan Okul Öncesi Öğretmenlerin Mezun Oldukları Okul Türüne Göre Dağılımı

		f	%
Mezun Olunan Okul Türü	Kız Meslek Lisesi	105	50.5
	Düz Lise	49	23.6
	Diğer	31	14.9
	Anadolu Lisesi	9	4.3
	Anadolu Öğretmen Lisesi	6	2.9
	Ticaret Lisesi	2	1.0
	Yabancı Dil Ağırlıklı Lise	2	1.0
	Mesleki Teknik Lise	1	0.5
	Endüstri Meslek Lisesi	1	0.5
	Açık öğretim Lisesi	1	0.5
	Anadolu Kız Meslek Lisesi	1	0.5
	Toplam	208	100

Öğretmenlerin mezun oldukları okul dağılımlarına bakıldığında büyük bir kısmının (%50.5) Kız Meslek Lisesi mezunu olduğu görülürken %23.6'lık oranla Düz Lise mezunu olanların 2. sırada yer aldıkları görülmektedir. Bu verilerden de anlaşılacağı üzere okul öncesi öğretmenliği mesleği büyük çoğunlukla kadınlara yönelik bir meslek olarak algılandığı görülmektedir.

Sınırlılıklar

1. Bu çalışma Türkiye'nin 50 farklı ilinde görev yapan 208 okul öncesi öğretmenin görüşüyle sınırlıdır.

2. Çalışmada tespit edilen sorunlar ve çözüm önerileri, okul öncesi öğretmenlerinin; okul yönetimi, zümre arkadaşları, branş/sınıf öğretmenleri ve veliler ile sorun yaşama durumları ve sorunlara ilişkin sundukları çözüm önerileriyle sınırlıdır.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplamak amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Literatürde öğretmen sorunlarıyla ilgili çalışmalar ve kullanılan ölçekler incelendikten sonra oluşturulan ölçek taslak olarak ortaya konulmuştur. Taslak ölçek önce uzman görüşü almak amacıyla konuyla ilgili çalışma sahibi 3 öğretim üyesine sunulmuştur. Uzman görüşü neticesinde bazı maddelerin ifadelerinde değişiklikler yapılan ölçme aracına son şekli verilmiştir. Ölçme aracı iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm katılımcıların kişisel özelliklerinden ikinci bölüm ise 'Mesleğinizi icra ederken okul yönetimi/zümre öğretmenleri/ branş öğretmenleri ve veliler ile yaşadığınız sorunlar var mıdır?' ifadelerine evet denilmesi halinde cevap verilecek olan dört maddelik görüşme sorularından oluşmaktadır.

Verilerin Analizi

Bu çalışmada nitel araştırmalarda verilerin analizinde kullanılan içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. İçerik analizi kuramsal anlamda belirgin olmayan temalar ve eğer varsa alt temalar oluşturularak analiz edilmesinde kullanılmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Analiz işlemi görüşme formuna katılımcıların verdikleri yanıtlara göre oluşturulan temalar çerçevesinde gerçekleştirilmiştir. İçerik analizi yapılırken boş bırakma gibi nedenlerle geçersiz sayılan maddeler bulgular bölümü içerisinde "cevapsız" olarak belirtilmiştir. Elde edilen veriler yüzde (%) ve frekans (f) tablolarına dönüştürülmüş ve yorumlanmıştır.

Bulgular Ve Yorum

Bu bölümde araştırmanın temel amacı doğrultusunda çalışmaya katılan öğretmenlerin; okul yönetimi, zümre arkadaşları, branş/sınıf öğretmenleri ve veliler ile sorun yaşama durumları, yaşanan sorunlar ve sorunlara ilişkin

katılımcıların sundukları çözüm önerileri yer almaktadır. Elde edilen veriler tablolar halinde açıklanarak yorumlanmıştır. Araştırmanın giriş bölümünde belirtilen alt problemler, burada ayrı başlıklar halinde değil, iç içe verilmiştir.

Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin okul yönetimi ile sorun yaşama durumlarına ilişkin veriler tablo 8'de gösterilmiştir.

Tablo 8: Okul Yönetimi İle Sorun Yaşama Durumu Dağılımı

Mesleğinizi icra ederken okul yönetimi ile yaşadığınız sorunlar var mıdır?	<i>f</i>	%
Evet	80	38.5
Hayır	116	55.8
Cevapsız	12	5.8
Toplam	208	100

Öğretmenlerin %55,8'inin okul yönetimi ile sorun yaşamadıkları, %38,5'inin ise sorun yaşadıklarını belirttikleri görülmektedir. Bu bulguya göre öğretmenlerin çoğunun okul yönetimi ile sorun yaşamadıkları sonucu çıkarılabilir. Bu soruya evet cevabı veren katılımcıların cevapları tablo 9 ve 10'da ayrıca incelenmiştir.

Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin okul yönetimi ile yaşanan sorunların dağılımına ilişkin veriler tablo 9'da gösterilmiştir.

Tablo 9: Okul Yönetimi İle Yaşanılan Sorunların Dağılımı

	Okul Yönetimi İle Yaşanılan Sorunlar	<i>f</i>	%
1	Okul öncesi eğitim programından haberdar olunmaması	25	26.6
2	Yönetimin istek ve temennilere karşı ilgisiz olması	18	19.1
3	Sınıftaki eksikliklerden kaynaklanan sorunlar	9	9.6
4	Saygı görememe, iletişim problemi	8	8.5
5	Gelir kaynağı olarak görüyor olmaları	5	5.3
6	Ana sınıfına ayrılan bütçenin yeterli olmamasından kaynaklanan sorunlar	5	5.3
7	Farklı yaş gruplarının aynı sınıfta olması	4	4.3
8	Sınıf içi bakım onarım sorunları	3	3.2
9	Etkinliklerin görev izni ve süresi	3	3.2
10	Ayrımcılık yapıyor olması	3	3.2

11	Çok küçük yaştaki çocukları okula kayıt ettirmeleri	2	2.1
12	Yönetmeliği ihlal etme	2	2.1
13	Okulda yapılan çalışmalara dâhil olamamak	2	2.1
14	Ücretli öğretmen olduğundan taraflı bakılıyor olması	1	1.1
15	Taşımalı gelen çocuklar için ders saatlerinin sabah-öğlen olarak ayrılması/etkinliklerin ikiye bölünmesi	1	1.1
16	Aralıksız eğitim yapılması gerekirken uygulanmaması	1	1.1
17	Yakacak konusunda yaşanan problemler	1	1.1
18	Alan taraması	1	1.1
	Toplam	94	100

Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin okul yönetimi ile yaşanan sorunlara yönelik çözüm önerilerine ilişkin veriler tablo 10'da gösterilmiştir. Buna göre, katılımcıların okul yönetimiyle yaşadığı sorunların başında “Okul öncesi eğitim programından haberdar olunmaması (26,6)” ve “Yönetimin istek ve temennilere karşı ilgisiz olması (19,1)” gelmektedir. Bu sorun okul yönetimi ile öğretmenlerin arasında ayrılma ve iletişimsizlik gibi sorunları da beraberinde getirebilmektedir.

Okul öncesi öğretmenlerinin yaşadıkları bu sorunlara ilişkin çözüm önerileri de tablo 10'da incelenmiştir.

Tablo 10: Okul Yönetimi İle Yaşanılan Sorunlara Yönelik Çözüm Önerilerinin Dağılımı

	Okul Yönetimi İle Yaşanılan Sorunlara Çözüm Önerileri	<i>f</i>	%
1	Müdürlerin okul öncesi eğitim ile ilgili bilgilendirilmesi, okul öncesi eğitimi almaları	31	37.3
2	Gerekli alakanın gösterilmesi	19	22.9
3	Yönetici seçimi sırasında farklı kriterler göz önünde bulundurulmalı	5	6.0
4	Şikâyet ve bilgi edinme hizmetlerinin olması ve düzgün işlemesi	5	6.0
5	Anasınıflarına sağlanan ödeneklerin arttırılması	4	4.8
6	Farklı yaş grubunda olan çocukların ayrı sınıflarda olmaları	4	4.8
7	60-72 ay'dan küçük çocuklar kaydedilmemeli	2	2.4

8	Sınıflarda yardımcı personel zorunlu olmalı	2	2.4
9	Karar alınırken öğretmenlerin de söz sahibi olması sağlanmalı	2	2.4
10	Anasınıfı için toplanan aidatların anasınıfı için harcanması	2	2.4
11	Yönetmeliklerin açık ve net olarak bildirilmesi	2	2.4
12	Bakanlığın izin sürelerini net olarak bildirmesi	1	1.2
13	Çocukları güzergâh üzerinden taşıyıp eğitime dâhil etmek	1	1.2
14	Okul değişikliği	1	1.2
15	Rotasyon yapılabilir	1	1.2
16	Alan taramalarında bölgesel durumlar göz önünde bulundurularak bayan öğretmenler yerine erkek öğretmenler görevlendirilmesi	1	1.2
	Toplam	83	100

Tablo 10'da, çalışmaya katılan öğretmenlerin okul yönetimi ile yaşadıkları sorunlar ve bu sorunları ortadan kaldırmak için sundukları çözüm önerileri yer almaktadır. Yaşanılan en önemli sorunun okul yönetiminin okul öncesi eğitim programından yeterince haberdar olmadıkları (%26,6) ve yönetimin istek/temennilere ilgisiz olmaları (%19,1) dikkat çekmektedir. Belirtilen bu sorunların çözüme ulaşabilmesi için müdürlerin okul öncesi eğitim ile ilgili bilgilendirilmesi, okul öncesi eğitimi almaları gerektiği öğretmenler tarafından gelen öneriler arasındadır.

Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin zümre arkadaşları ile sorun yaşama durumlarına ilişkin elde edilen veriler tablo 11'de gösterilmiştir.

Tablo 11: Zümre Arkadaşları İle Sorun Yaşama Durumu Dağılımı

Mesleğinizi icra ederken zümre arkadaşlarınız ile yaşadığınız sorunlar var mıdır?	<i>f</i>	%
Evet	46	22.1
Hayır	136	65.4
Cevapsız	26	12.5
Toplam	208	100

Öğretmenlerin %65.4'ünün zümre arkadaşları ile sorun yaşamadıkları, %22.1'inin ise sorun yaşadıklarını belirttikleri görülmektedir. Oranlardan da görüleceği gibi öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu zümre arkadaşları ile sorun yaşamamaktadır. Bu soruya evet cevabı veren katılımcıların cevapları tablo 12 ve 13'te ayrıca incelenmiştir.

Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin zümre arkadaşları ile yaşadıkları sorunlara ilişkin veriler tablo 12'de gösterilmiştir.

Tablo 12: Zümre Arkadaşları İle Yaşanılan Sorunlar Dağılımı

	Zümre Arkadaşları İle Yaşanılan Sorunlar	<i>f</i>	%
1	Aynı sınıfın kullanılması	13	25.5
2	Ortak bir plan olmadığından rekabet ortamı olması, kıskançlık	11	21.6
3	Toplu etkinliklerde ortaya çıkan fikir farklılıkları	8	15.7
4	Genelinin okul öncesi öğretmeni olmamalarından kaynaklı yeterli donanım ve bilgiye sahip olmamalarından dolayı iletişim kurulamaması	7	13.7
5	İşlerine gereken özeni göstermemeleri	3	5.9
6	Toplantılarda tutanak tutulmaması, kararların uygulanmaması	2	3.9
7	Sınıf eksikliklerinden kaynaklanan problemler	2	3.9
8	Zümrenin okuldaki kıdem yılına göre kurallar belirlemiş olması, ayrımcılık	2	3.9
9	Sınıf paylaşımı konusunda sabahçı-öğlenci grupların belirlenmesi sırasında müdürlerin taraflı davranmaları	1	2
10	Kız-erkek sayısı eşitliliği ile sabahçı-öğlenci grupları arasındaki öğrenci sayısı tutarsızlığı	1	2
11	Zümrenin sınıfıyla da sürekli benim ilgileniyor olmam	1	2
	Toplam	51	100

Tablo 12 incelendiğinde, katılımcıların zümre arkadaşlarıyla yaşadıkları en sık sorun “Aynı sınıfın kullanılması (25.5)”, ikinci sık sorun da “Ortak bir plan olmadığından rekabet ortamı olması, kıskançlık (21.6)” olarak tespit edilmiştir. Elde edilen bu verilerden yaşanan sorunların aynı branştaki öğretmenlerin aynı sınıfı kullanmalarının ve kişisel rekabet gibi konuların önemli birer sorun olarak belirtildiği ifade edilmiştir.

Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin zümre arkadaşları ile yaşadıkları sorunlara yönelik çözüm önerilerine ilişkin veriler tablo 13'te gösterilmiştir.

Tablo 13: Zümre Arkadaşları İle Yaşanılan Sorunlara Çözüm Önerileri Dağılımı

	Zümre Arkadaşları İle Yaşanılan Sorunlara Çözüm Önerileri	f	%
1	Ortak bir noktada buluşarak birlikte karar alabilmek, iletişimi güçlendirmek, iletişim konusunda eğitim alınmalı	25	51
2	Okul yönetiminin yapıcı olması gerekir	3	6.1
3	Alanda uzman olan öğretmenler istihdam edilmeli	3	6.1
4	Eksik olan materyallerin temin edilmesi	3	6.1
5	Sınıfların ortak kullanılmaması	3	6.1
6	Şenlikler gösteri formatından çıkarılmalı	2	4.1
7	Yalnızca okul öncesi öğretmenlerinin bu kurumlarda çalıştırılması	1	2
8	Yönetmeliğe yöneticilerin taraflı davranmaları konusunda ilgili kararlar konulmalı	1	2
9	Öğretmelerin şikâyet edebilme hakkının olması	1	2
10	Üniversite eğitimi standartlaştırılmalı alandan öğretmen yoksa bölüm açılmamalı	1	2
11	Ücretli öğretmenler olmamalı	1	2
12	Yüksek lisans ve doktora özendirilmeli, kolaylıklar sağlanmalı	1	2
13	Anasınıflarının ilkokullardan bağımsız bir hale dönüştürülmesi	1	2
14	Kıdeme göre değil öğretmenin donanımına göre fikirlerin dikkate alınması	1	2
15	Hizmet içi eğitim	1	2
16	Rotasyon uygulanması	1	2
	Toplam	49	100

Öğretmenlerin zümre arkadaşları ile yaşadıkları en önemli sorunun aynı sınıfın kullanılması olduğu dikkat çekmektedir. Belirtilen bu sorun için öğretmenlerden gelen önerinin ortak bir noktada buluşarak birlikte karar alabilmek, iletişimi güçlendirmek, iletişim konusunda eğitim (%51) alınması olduğu görülmüştür.

Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin sınıf/branş öğretmenleri ile sorun yaşama durumlarına ilişkin veriler tablo 14'te gösterilmiştir.

Tablo 14: Branş/Sınıf Öğretmenleri İle Sorun Yaşama Durumu Dağılımı

Mesleğinizi icra ederken diğer branş ya da sınıf öğretmenleri ile yaşadığınız sorunlar var mıdır?	<i>f</i>	%
Evet	60	28.8
Hayır	124	59.6
Cevapsız	24	11.5
Toplam	208	100

Öğretmenlerin %59.6'sının branş/sınıf öğretmenleri ile sorun yaşamadıkları, %28.8'inin ise sorun yaşadıklarını belirttikleri görülmektedir. Oranlardan da görüleceği gibi öğretmenlerin çoğunluğu branş/sınıf öğretmenleri ile sorun yaşamamaktadır. Bu soruya evet cevabı veren katılımcıların cevapları tablo 15 ve 16'da ayrıca incelenmiştir.

Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin sınıf/branş öğretmenleri ile yaşadıkları sorunlara ilişkin veriler tablo 15'de gösterilmiştir.

Tablo 15: Branş/Sınıf Öğretmenleri İle Yaşanılan Sorunların Dağılımı

	Diğer Branş ya da Sınıf Öğretmenleri İle Yaşanılan Sorunlar	<i>f</i>	%
1	Okul öncesi öğretmenlerine olan bakış	32	55.2
2	Teneffüs hakkının olmamasından kaynaklı iletişim sorunu	18	31.0
3	Sınıf öğretmenlerinin, okul öncesi eğitim almış çocukların özgüvenlerinin yüksek olmasından rahatsız olmaları	3	5.2
4	Rehberlik öğretmenlerinin okul öncesi sınıflara yeteri kadar yardımcı olmaması	1	1.7

5	Materyal paylaşma sorunu	1	1.7
6	Branş öğretmenlerinin okul öncesi eğitim alan çocuklara özel ilgi ve alaka istemeleri	1	1.7
7	Okul öncesi eğitimi ilkokuldan bağımsız düşünmeleri, yardımcı olmamaları	1	1.7
8	İlkokul birinci sınıf öğretmenlerinin çocuğu tamamen hazır görmek istemeleri	1	1.7
	Toplam	58	100

Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin sınıf/branş öğretmenleri ile yaşadıkları sorunlara yönelik çözüm önerilerine ilişkin veriler tablo 16'da gösterilmiştir. Branş/sınıf öğretmenleri ile sorun yaşadığını beyan eden 60 öğretmenden 58'i bu soruya açıklık getirmiştir. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevaplar “Okul öncesi öğretmenlerine olan bakış (55.2)” üzerinde yoğunlaşmıştır.

Tablo 16: Branş/Sınıf Öğretmenleri İle Yaşanılan Sorunlara Yönelik Çözüm Önerilerinin Dağılımı

	Diğer Branş ya da Sınıf Öğretmenleri ile Yaşanılan Sorunlara Çözüm Önerileri	<i>f</i>	%
1	Eğitim aşamalarında okul öncesi öğretmenliğinin tanımının vurgulanması, çocuk gelişimi ve ihtiyaçları hakkında bilgilendirme yapılması	33	55.9
2	Teneffüs hakkı sağlanmalı	8	13.6
3	Her sınıfa bir yardımcı anne verilmesi	3	5.1
4	İdarenin tutumu ve desteği	3	5.1
5	Anlayış ve hoşgörü gösterilmesi	3	5.1
6	Yazılı ve görsel medyada gerekli tanıtım çalışmaları yapılmalı	2	3.4
7	Okul öncesi eğitiminin zorunlu olması	2	3.4
8	Rehberlik öğretmenlerinin alanlarıyla ilgili konularda okul öncesi öğretmenlerine yardımcı olmaları	1	1.7
9	Konuşarak hallediyoruz	1	1.7

10	Okul malzemelerinin branş ayrımı yapmadan kullanılması	1	1.7
11	Alanlarla alakalı konularda branş öğretmenleri okul öncesinde destek vermeli, yardımcı olunmalıdır.	1	1.7
12	Çocukların yaşlarından fazla beklenti içinde olmaları	1	1.7
	Toplam	59	100

Öğretmenlerin branş/sınıf öğretmenleri ile yaşadıkları en önemli sorunun kendilerine olan bakış açılarının olduğunu belirttikleri görülmektedir. Belirtilen bu sorun için öğretmenlerden gelen önerinin eğitim aşamalarında okul öncesi öğretmenliğinin tanımının vurgulanması, çocuk gelişimi ve ihtiyaçları hakkında bilgilendirme yapılması (%55.9) gerektiğidir.

Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin veliler ile sorun yaşama durumlarına ilişkin veriler tablo 17'de gösterilmiştir.

Tablo 17: Veliler İle Sorun Yaşama Durumu Dağılımı

Mesleğinizi icra ederken veliler ile yaşadığınız sorunlar var mıdır?	<i>f</i>	%
Evet	134	64.4
Hayır	60	28.8
Cevapsız	14	6.7
Toplam	208	100

Öğretmenlerin %28.8'inin veliler ile sorun yaşamadıkları, %64.4'ünün ise sorun yaşadıklarını belirttikleri görülmektedir. Oranlardan da görüleceği gibi öğretmenlerin çoğunluğu veliler ile sorun yaşamaktadır. Bu soruya evet cevabı veren katılımcıların cevapları tablo 18 ve 19'da ayrıca incelenmiştir.

Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin veliler ile yaşadıkları sorunlara ilişkin veriler tablo 18'de gösterilmiştir.

Tablo 18: Veliler İle Yaşanılan Sorunların Dağılımı

	Veliler İle Yaşanılan Sorunlar	f	%
1	Velilerin okul öncesi eğitimi bakıcılık olarak algılamaları, bilgisiz olmaları	30	18.1
2	Velilerin kişisel özellikleri	27	16.3
3	Velilerin ilgisiz olmaları	24	14.5
4	Malzeme alımı ve toplantılara katılım konularında yaşanan sıkıntılar	20	12.0
5	Aidat gibi maddi konularda tartışmalar	18	10.8
6	İyi iletişim kuramamaktan kaynaklanan sorunlar	11	6.6
7	Uzakta olan veliler için çocuklarını bırakmayla alakalı sıkıntılar yaşıyor	8	4.8
8	Beslenme sorunu	5	3.0
9	Karşılaşılan sorunlarda öğretmeni suçlamaları	5	3.0
10	Okulun alt yapı eksikliğinden kaynaklanan sorunlar	5	3.0
11	Türkçe bilmeyen velilerden dolayı yaşanan dil problemleri	4	2.4
12	Uygulanan etkinlik ve konuların zaman zaman evde destelenmemesi	2	1.2
13	Erken yaştaki çocukları okula kaydettirmek istemeleri	2	1.2
14	Yardımcı personel desteği olmadığından özel bakımla alakalı konularda çıkan sıkıntılar	2	1.2
15	Sınıfa kaynaştırma öğrencisi kabul etmemeleri	1	0.6
16	Velileri tanımıyor olma	1	0.6
17	Sınıfların kalabalık olması da öğretmen veli ilişkisini zedelemektedir	1	0.6
	Toplam	166	100

Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin veliler ile yaşadıkları sorunlara yönelik çözüm önerilerine ilişkin veriler tablo 19'da gösterilmiştir. Elde edilen bulgulardan anlaşılacağı üzere, okul öncesi öğretmenlerin en çok sorun yaşadığı kitle velilerdir. Veliler ile yaşanan sorunların başında “Velilerin okul öncesi eğitimi bakıcılık olarak algılamaları, bilgisiz olmaları (18.1)”,

“Velilerin kişisel özellikleri (16.3)”, “Velilerin ilgisiz olmaları (14.5)” gibi sorunlar gelmektedir.

Tablo 19: Veliler İle Yaşanılan Sorunlara Yönelik Çözüm Önerilerinin Dağılımı

	Veliler İle Yaşanılan Sorunlara Çözüm Önerileri	<i>f</i>	%
1	Veliler bilgilendirilmeli	48	33.1
2	Okul yönetimi ve öğretmenler iş birliği içinde olmalı	18	12.4
3	Velilerle iletişimin sağlıklı olması	12	8.3
4	Toplantılarda aile katılımının önemi vurgulanmalıdır	11	7.6
5	ADP eğitimi verilmeli	8	5.5
6	Seminerler düzenlenmeli	7	4.8
7	Ulaşım konusu için belediyeden, okuldan yardım istenebilir.	5	3.4
8	Okul öncesi eğitimin zorunlu olması	5	3.4
9	Ev ziyaretleri yapılması	4	2.8
10	Sınıfta dil problemini çözecek bir yardımcının bulunması	4	2.8
11	Okulda toplanan paraların açıklamalarının yapılması	3	2.1
12	Haftanın belli bir saatinde görüşme yapılmalı zamansız görüşmeler yapılmamalıdır	3	2.1
13	Devletin ödenek ayırması	3	2.1
14	Medya aracılığı ile okul öncesinin öneminin anlatılması	3	2.1
15	Anasınıflarının ücretsiz olması	3	2.1
16	Aidat parası ve beslenme saatleriyle ilgili yönetmeliğe elle tutulur kararlar konulmalı	2	1.4
17	Aile katılımıyla ilgili öğretmenleri yönlendirebilecek MEB onaylı kılavuz kitabı	2	1.4
18	Öğretmenlerin bakım gerektiren sorunları yardımcı personele aktarılmalı	1	0.7
19	Ana sınıfı öğretmenlerinin devlet ve veliler tarafından saygı görmesi	1	0.7
20	Devlet çocuğunu ihmal eden velilere ciddi yaptırımlar uygulanmalıdır	1	0.7
21	Asılsız şikâyetlerde bulunan velilere yaptırım uygulanma	1	0.7
	Toplam	145	100

Öğretmenlerin veliler ile yaşadıkları en önemli sorunun, velilerin okul öncesi eğitimi baskıcılık olarak algılamaları ve bu konuda bilgisiz olmalarından kaynaklı yaşandığını dile getirmişlerdir. Belirtilen bu sorun için öğretmenlerden gelen öneri konu hakkında velilerin bilgilendirilmeleri (%33.1) gerektiğidir. Katılımcılar bu yolla, en fazla sorun yaşadıkları kitle olan öğrenci velileri ile yaşanan sorunların önüne geçilebileceği inancındadır.

Sonuç Ve Tartışma

Okul öncesi eğitimde karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri ile ilgili olarak gerek alan yazında gerekse yapılan araştırmalarda karşılaşılan sorunlar hakkında 208 okul öncesi öğretmenin katılımıyla yürütülen bu çalışmada öğretmenlerin sorunlara ilişkin çözüm ve önerileriyle önemli sonuçlara ulaşılmıştır. Araştırmada elde edilen bulgular ışığında ulaşılan sonuçlar aşağıda listelenmiştir:

Öğretmenlerin %55.8'inin okul yönetimi ile sorun yaşamadıkları, %38.5'inin ise sorun yaşadıklarını belirttikleri görülmektedir. Bu bulguya göre öğretmenlerin çoğunun okul yönetimi ile sorun yaşamadıkları sonucu çıkarılabilir. Bu çalışmanın aksine Demir ve Arı (2013) çalışmasında, öğretmenlerin okul yönetimi ile sorun yaşadığı sonucuna ulaşmıştır. Bu yönüyle araştırma sonuçlarının alandaki diğer çalışmalarla farklı sonuçlar sunduğu görülmektedir.

Araştırma sonucuna göre katılımcıların okul yönetimiyle yaşadığı sorunların başında “Okul öncesi eğitim programından haberdar olunmaması (26.6)” ve “Yönetimin istek ve temennilere karşı ilgisiz olması (19.1)” gelmektedir. Bu sorun okul yönetimi ile öğretmenlerin arasında ayrılma ve iletişimsizlik gibi sorunları da beraberinde getirebilmektedir. Çeşitli çalışmalarda da benzer sonuçlara ulaşılmıştır (Gündoğan, 2002; Kalemci, 1998; Kerem ve Cömert, 2005; Maden, 1986; Tok, 2002; Turla, Şahin ve Avcı, 2000). Zembat (2012)'in çalışmasına göre; yöneticilerin okul öncesi eğitim hakkında bilgi eksikliklerinin olması çatışmaya neden olduğu ileri sürülmüştür ama okulöncesi sınıfına ayrılan bütçenin yetersiz olması okul yönetimi ile yaşanan en önemli sorun olarak belirtilmiştir.

Çalışmaya katılan öğretmenlerin okul yönetimi ile yaşadıkları en önemli sorunlar arasında, okul yönetiminin okul öncesi eğitim programından yeterince haberdar olmamaları (%26.6) ve yönetimin istek/temennilere ilgisiz olmaları (%19.1) dikkat çekmektedir. Belirtilen bu sorunların çözüme ulaşabilmesi için müdürlerin okul öncesi eğitim ile ilgili bilgilendirilmesi, okul öncesi eğitimi almaları gerektiği öğretmenler tarafından gelen öneriler arasındadır.

Öğretmenlerin %65.4'ünün zümre arkadaşları ile sorun yaşamadıkları, %22.1'inin ise sorun yaşadıklarını belirttikleri görülmektedir. Oranlardan da

görülebileceği gibi öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu zümre arkadaşları ile sorun yaşamamaktadır.

Katılımcıların zümre arkadaşlarıyla yaşadıkları en sık sorun “Aynı sınıfın kullanılması (25.5)”, ikinci sık sorun da “Ortak bir plan olmadığından rekabet ortamı olması, kıskançlık (21.6)” olarak tespit edilmiştir. Elde edilen bu verilerden yaşanan sorunların aynı branştaki öğretmenlerin aynı sınıfı kullanmalarının ve kişisel rekabet gibi konuların önemli birer sorun olarak belirtildiği ifade edilmiştir. Zembat (2012)'ın çalışmasında ortak sınıf kullanımı da soruna neden olduğu belirtilirken en çok çatışma yaratan durumun rekabet olduğu belirtilmiştir.

Öğretmenlerin zümre arkadaşları ile yaşadıkları en önemli sorunun aynı sınıfın kullanılması olduğu dikkat çekmektedir. Belirtilen bu sorun için öğretmenlerden gelen önerinin ortak bir noktada buluşarak birlikte karar alabilmek, iletişimi güçlendirmek, iletişim konusunda eğitim (%51) alınması olduğu görülmüştür. Benzer şekilde Dikici ve Sığırtmaç (2011), tarafından yapılan araştırmada Öğretmenler fiziksel alt yapı ve materyal yetersizliği sorunlarının çözümü için okul yönetiminin etkin rol oynaması gerektiğini ve sınıf büyüklüklerinin yetersiz olması durumunda sınıf mevcutlarının azaltılması gerektiği yönünde öneride bulunmuşlardır.

Öğretmenlerin %59.6'sının branş/sınıf öğretmenleri ile sorun yaşamadıkları, %28.8'inin ise sorun yaşadıklarını belirttikleri görülmektedir. Oranlardan da görüleceği gibi öğretmenlerin çoğunluğu branş/sınıf öğretmenleri ile sorun yaşamamaktadır.

Branş/sınıf öğretmenleri ile sorun yaşadığını beyan eden 60 öğretmenden 58'i bu soruya açıklık getirmiştir. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevaplar “Okul öncesi öğretmenlerine olan bakış (55.2)” üzerinde yoğunlaşmıştır.

Öğretmenlerin branş/sınıf öğretmenleri ile yaşadıkları en önemli sorunun kendilerine olan bakış açılarının olduğunu belirttikleri görülmektedir. Belirtilen bu sorun için öğretmenlerden gelen önerinin eğitim aşamalarında okul öncesi öğretmenliğinin tanımının vurgulanması, çocuk gelişimi ve ihtiyaçları hakkında bilgilendirme yapılması (%55.9) gerektirir. Zembat (2012)'de çözüm olarak öğretmenler iletişim becerilerinin geliştirilmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin %28.8'inin veliler ile sorun yaşamadıkları, %64.4'ünün ise sorun yaşadıklarını belirttikleri görülmektedir. Oranlardan da görüleceği gibi öğretmenlerin çoğunluğu veliler ile sorun yaşamamaktadır.

Elde edilen bulgulara göre, okul öncesi öğretmenlerin en çok sorun yaşadığı kitle velilerdir. Veliler ile yaşanan sorunların başında “Velilerin okul öncesi eğitimi bacaklık olarak algılamaları, bilgisiz olmaları (18.1)”, “Velilerin

kişisel özellikleri (16.3)”, “Velilerin ilgisiz olmaları (14.5)” gibi sorunlar gelmektedir. Öğretmenlerin veliler ile yaşadıkları en önemli sorunun, velilerin okul öncesi eğitimi bakıcılık olarak algılamaları ve bu konuda bilgisiz olmalarından kaynaklı yaşandığını dile getirmişlerdir. Belirtilen bu sorun için öğretmenlerden gelen öneri konu hakkında velilerin bilgilendirilmeleri (%33.1) gerektiğidir. Katılımcılar bu yolla, en fazla sorun yaşadıkları kitle olan öğrenci velileri ile yaşanan sorunların önüne geçilebileceği inancındadır. Zembat (2012)'ın çalışmasında öğretmenlerin benzer sonuç yaşadıkları vurgulanmıştır. Öğretmenler çözüm olarak en sık aile katılımı ve aile eğitimi uygulamalarını belirtmişlerdir. Büte ve Balcı (2010) da sağlıklı bir iletişimle sorunların çözüme kavuşacağını belirtmiştir.

Araştırmada ulaşılan sonuçlar ışığında aşağıdaki önerilerde bulunulmuştur:

- İl Milli Eğitim Müdürlükleri okul öncesi öğretmenlerinin karşılaştıkları bu sorunlarla ilgili önemler almalıdır.
- Öğretmenlere ve okul yöneticilerine sorun çözme becerileri ile ilgili hizmet içi eğitime veya sivil toplum kuruluşlarının düzenlediği kurslara katılmaları sağlanmalıdır.
- Okul müdürleri okul öncesi öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerilerini dikkate alan bir yönetim anlayışı benimsemelidir.
- Öğretmenlerin yaşadığı sorunlarla ilgili danışabileceği birimler oluşturulmalıdır.
- Öğretmen adaylarının lisan öğrenimleri sürecinde etkili bir şekilde sorun çözme becerileri kazandıracak etik, iletişim, çatışma çözme gibi dersler almalıdır.
- Okul yöneticileri iletişim ve çatışma çözme becerileri konusunda eğitim almalıdır.
- Öğretmenlik mesleği toplum içerisinde hak ettiği statüye getirilmelidir.
- Öğretmenlerin, yöneticilerin ve velilerin kendilerini geliştirmeleri için MEB tarafından imkânlar sağlanmalıdır.
- Her okulöncesi kurumla en az bir psikolog ilgilenmelidir.
- Anasınıfının bulunduğu ilkokullarda müdür ya da müdür yardımcılardan birinin okulöncesi eğitim öğretmeni olmasının yararlı olacağı düşünülmektedir.

Kaynaklar

- Açıkgöz, K.Ü. (2003). *Etkili Öğrenme ve Öğretme*. İzmir: Eğitim Dünyası Yayınları. Adıgüzel, A. (2008). *Eğitim fakültelerinde öğretmen eğitimi program standartlarının gerçekleşme düzeyi*. Yayınlanmamış Doktora tezi, Anadolu Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Akman, B. (2003). Okulöncesinde Fen Eğitimi. *Yaşadıkça Eğitim Dergisi*, 79, 14-16.
- Akman, B., Baydemir, G., Akyol, T., Arslan, A.Ç. ve Kükütçü, S.K. (2011) Okulöncesi Öğretmenlerinin Sınıfta Karşılaştıkları Sorun Davranışlara İlişkin Düşünceleri. *E-Journal of New World Sciences Academy Education Sciences*, 6, 2, 1715-1731.
- Alisınanoğlu, F. ve Ulutaş, İ. (2003). Okulöncesi Öğretmeninin Fen ve Doğa Eğitiminde Rolü, *Yeni Eğitim Dergisi*, 1, 2, 56-58.
- Altay, S.; İra, N.; Bozcan, E. Ü. ve Yenil, H. (2011). Cumhuriyetin Kuruluşundan Günümüze Milli Eğitim Şuralarında Okul Öncesi Eğitimi ve Bugünkü Durumu. *E-Journal of New World Sciences Academy Education Sciences*, 6, 1, 660-672.
- Aral, N., A. Kandır ve M. Canyaşar (2000). *Okul Öncesi Eğitim ve Anasınıfı Programları*. İstanbul: Ya-Pa Yayın Pazarlama.
- Aydın, B. (2004). *21. Yüzyılda Eğitim ve Türk Eğitim Sistemi*. İstanbul: Dem Yayınları.
- Aydın, R. (2009). "Türkiye'de Öğretmen Sorunları Açısından Milli Eğitim Şuralarının Değerlendirilmesi (1980-2000)". *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 42(2), ss. 199-237.
- Baran, M.; Yılmaz, A. ve Yıldırım, M. (2007). Okulöncesi Eğitimin Önemi ve Okulöncesi Eğitim Yapılarındaki Kullanıcı Gereksinimleri Diyarbakır Huzurevleri Anaokulu Örneği. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8, 27-44.
- Başal, H. A. (2005). *Okulöncesi Eğitimin İlke ve Yöntemleri*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Binbaşoğlu, C. (1995). *Türkiye'de Eğitim Bilimleri Tarihi*. MEB Basımevi. İstanbul.
- Bursalıoğlu, Z. (2008). *Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Büte, M. ve Balcı, F. A. (2010). Bağımsız Anaokulu Yöneticilerinin Bakış Açısından Okul Yönetimi Süreçlerinin İşleyişi ve Sorunları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 16, 4, 485-509.
- Celep, C. (2004). *Meslek Olarak Öğretmenlik İçinde*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Çakar, E. ve Üstün, E. (2006). Proje Yaklaşımının Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Sosyal Gelişimlerine ve Öğrenme Stillerine Etkisinin İncelenmesi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi. Bildiri Kitabı*, 1, 44. İstanbul: Ya-Pa Yayınları.
- Çelikten M., Şanal, M. ve Yeni Y. (2005). Öğretmenlik Mesleği ve Özellikleri. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19, 2, 207-237.
- Çınkır, Ş. ve Çetin, Ş. K. (2010). Öğretmenlerin Okullarda Mesleki Çalışma İlişkileri Hakkındaki Görüşleri. *Educational Administration: Theory and Practice*, 16, 3, 351-376.
- Demir, M. K. ve Arı, E. (2013). Öğretmen Sorunları- Çanakale İli Örneği. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32, 1, 107- 126.
- Demir, Ö. ve Çamlı, Ö. (2011) Öğretmenlik Uygulaması Dersinde Uygulama Okullarında Karşılaşılan Sorunların Sınıf ve Okulöncesi Öğretmenliği Öğrenci Görüşleri Çerçevesinde İncelenmesi: Nitel Bir Çalışma. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24, 1, 117- 139.
- Demiriz, S., Karadağ, A. ve Ulutaş, A., (2003). *Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Eğitim Ortamı ve Donanımı*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Denizel Güven, E. ve Cevher, F. N. (2005) Okulöncesi Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Becerilerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, 18, 1-21.
- Dikici Sığırtaç, A. ; Hoş, G. ve Abbak, B. S. (2011). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Kaynaştırma Eğitiminde Yaşanan Sorunlara Yönelik Kullandıkları Çözüm Yolları ve Önerileri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12, 4, 205-223. URL: http://kefad.ahievran.edu.tr/archieve/pdfler/Cilt12Sayı4/JKEF_12_4_2011_205-223.pdf adresinden 07.12.2013 tarihinde erişilmiştir.
- Dilek, H. ve Duman, T. (2014). 2006 Okulöncesi Eğitim Programının Değerlendirilmesi. *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33, 143- 158.
- Durmuş Çelebi, M. ve Akkaya, D. (2011). 2006 Okulöncesi Eğitim Programının Uygulanmasının Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi (Kayseri İli Örneği).

- Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 31, 255-272.
- Düşek, N. (2008). 2006 Yılında Uygulamaya Konulan Okul Öncesi Eğitim Programı Hakkında İlköğretim Müfettişleri, Okul Öncesi Eğitim Veren Kurum Müdürleri Ve Okul Öncesi Öğretmenlerinin Görüşlerinin İncelenmesi (Ordu İli Örneği). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Erçetin, Ş. ve Özdemir, Ç. (Ed.) (2004). *Sınıf Yönetimi*, 33-71. Ankara: Asil Yayın.
- Ertürk, S. (1972). *Eğitimde Program Geliştirme*. Ankara: Yelken Tepe Yayınları.
- Gedikoğlu, T. (2005). Avrupa Birliği Sürecinde Türk Eğitim Sistemi: Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1, 1, 66-80.
- Güler, D. ve Bıkmaz, F. H. (2002). Anasınıflarda Fen Etkinliklerinin Gerçekleştirilmesine İlişkin Öğretmen Görüşleri. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*, 1, 2, 249-267.
- Gündoğan, A. (2002). Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Çalışan Öğretmenlerin Karşılaştıkları Sorunlar (Denizli İli örneği). Yayınlanmamış yüksek lisans tezi : Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Denizli.
- Gündüz, M. (2000). Toplumsal Tabakalaşma Ölçütlü Meslek Olarak Öğretmenliğin Saygınlığı. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1, 1.
- Hacıoğlu, F. ve Alkan, C. (1997). *Öğretmenlik Uygulamaları*. Ankara: Alkım Yayınları.
- Halavuk, F. (2013). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Yöntem Süreçlerinde Yaşadıkları Sorunlar. *Okan Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Bitirme Projesi*, Kayseri. URL: <http://www.yukseklisans.com/ornekler/ornek6.pdf> adresinden 02.12.2013 tarihinde erişilmiştir.
- Kalemci, F. (1998). *Okul öncesi eğitim kurumlarının çevre düzenlemesi ve çalışan eğitimci personelin nitelikleri yönünden incelenmesi*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Karaca, N. H. ve Aral, N. (2011). Okulöncesi Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Uygulamalarında Karşılaştıkları Sorunlar. *2nd International Conference on New Trends in Education and Their Implications*, Ankara: Siyasal Kitabevi, 595- 602.
- Kandır, A. (1999). *Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Etkinliklerin Planlanması*. Gazi Üniversitesi Anaokulu-Anasınıfı Öğretmeni El Kitabı. İstanbul: Ya-Pa Yayın Pazarlama.
- Kerem, E. A. ve Cömert, D. (2005). Türkiye'de Okul Öncesi Eğitimin Sorunları Ve Çözüm Önerileri. *Eğitim Araştırmaları*, 21, 155-172.
- Koçer, H.A. (1983). *İlkokul Öğretmeninin Yetiştirilmesi .Cumhuriyet Döneminde Eğitim*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Kök, M., Küçükkoğlu, A., Tuğluk, M.N. ve Koçyiğit, S.(2007). Okul Öncesi Eğitiminin Sorunlarına İlişkin Öğretmen Görüşleri (Erzurum İli Örneği). *Atatürk Üniversitesi, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16, 160-171. URL: <http://e-dergi.atauni.edu.tr/index.php/kkefd/article/viewFile/4173/3997> adresinden 04.12.2013 tarihinde erişilmiştir.
- Maden, F. (1986). *Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Karşılaşılan Yönetimle İlgili Problemler*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Mirzeoğlu, N. (2005). Örgütsel Çatışma Yönetimi: Spor Eğitimi Veren Yükseköğretim Kurumlarında Bir Uygulama. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3,2, 51-56.
- Oğuzkan, Ş. ve Oral, G. (1997). *Okulöncesi Eğitimi*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Oktay, A. (1985). Okul Öncesi Eğitim Kurumlarının Sorunları ve Öneriler. *II. Ya-Pa Okul Öncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri Bildiri Kitabı*, 107-114. İstanbul: Ya-Pa Yayın Pazarlama.
- Oktay, A. (1999). *Yaşamın Sihirli Yılları. Okul Öncesi Dönem*. İstanbul: Epsilon Yayınları.
- Oktay, A. (2002). *Yaşamın Sihirli Yılları: Okul Öncesi Dönem*. İstanbul: Epsilon Yayıncılık.
- Okutan, N. (2003). *Erken Çocukluk Eğitimi Politikaları: Yaygınlaşma, Yönetişim ve Yapılar Toplantısı Raporu*. Ankara: M.E.B., AÇEV, UNICEF ve Eğitim Reformu Girişimi.
- Öktem, T. (1986). S.S.Y.B. Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü Kuruluşlarında Okulöncesi Eğitimi ve Yaygınlaşması Çalışmaları. 4. Ya-Pa Okulöncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırma Semineri. Ankara: Ya-Pa Yayınları.
- Özbek, R., Kahyaoglu, M. ve Özgen, N. (2007). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 9, 2, 221-232.
- Poyraz, H. (2003). *Okul Öncesi Eğitimin İlke ve Yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sünbül, A.M. (Ed.) (2005). *Öğretmen Dünyası İçinde*. Ankara: Mikro Yayıncılık, 7-22.
- Şahin, F. (1998). *Okulöncesinde Fen Bilgisi Öğretimi ve Aktivite Örnekleri*. İstanbul: Beta Basım Yayın Dağıtım.
- Şahin, E. (2005). *Okulöncesi Eğitimi Öğretmen Adayları ve Öğretmenleri İçin Uygulama*

- Kılavuzu*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Şıvgın, N. (2005). *Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Uygulanan Eğitim Programına İlişkin Öğretmen Görüşleri (Denizli İli Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi (Yayınlanmamış), Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.
- Şimşek, Ş., Akgemici, T. ve Çelik, A. (2001). *Davranış Bilimlerine Giriş ve Örgütlerde Davranış*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Taner Derman, M. ve Başal, H. A. (2010). Cumhuriyetin İlanından Günümüze Türkiye'de Okulöncesi Eğitim ve İlköğretimde Niceliksel ve Niteliksel Gelişmeler. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3, 11, 560-569.
- Tekışık H. H. (1986). Türkiye'de Öğretmenlik Mesleği ve Sorunları. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 11, 116, 1-9.
- Tok, E. (2002). *Okul öncesi eğitim kurumlarında yönetim sorunları*. Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi, Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- Tuğrul, B. (2005). Çocuk Gelişiminde Anaokulu Eğitiminin Önemi. *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi*, 62.
- Turaşlı, N. (2007). *Okulöncesi Eğitime Giriş*, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Turgut, M. F. (1992). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Metotları*. Ankara: Saydam Matbaacılık.
- Turla, A., Şahin, F. ve Avcı, N. (2000). Okul öncesi öğretmenlerinin özlük hakları, kendini gerçekleştirme ve yenileme ile ilgili sorunlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi, *Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Mesleki Eğitim Dergisi*, 2, 4, 65-75.
- Ural, M. (1986). Ülkemizde Okulöncesi Eğitimin Yeri ve Önemi. 4. *Ya-Pa Okulöncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırma Semineri*. Ankara: Ya-Pa Yayınları.
- Uzun, E. M. ve Elma, C. (2012). Okulöncesi Öğretmenlerinin Mesleki Etik İkilimleri Çözümleme Biçimleri. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 1, 3, 279-287.
- Vural, E.D. (2006). *Okul Öncesi Eğitim Programındaki Duyuşsal ve Sosyal Becerilere Yönelik Hedeflere Uygun Olarak Hazırlanan Aile Katımlı Sosyal Beceri Eğitimi Programının Çocuklarda Sosyal Becerilerinin Gelişimine Etkileri*. Yüksek Lisans Tezi (Yayınlanmamış), Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Yapıcı, M. ve Yapıcı Ş. (2003). İlköğretim Öğretmenlerinin Karşılaştığı Sorunlar. *Üniversite ve Toplum, Bilim, Eğitim ve Düşünce Dergisi*, 3, 3.
- Yazıcı H. (2009). Öğretmenlik Mesleği, Motivasyon Kaynakları ve Temel Tutumları: Kuramsal Bir Bakış. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17, 1, 33-46.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Zembat, R. (2012). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Okul Yöneticisi, Meslektaşları ve Aileler Bağlamında Algıladıkları Çatışma Durumlarının İncelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 37, 163.